

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE

Dins Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.

ADMINISTRACIÓ:

St. Bernat, 5, Pral.-2.ª
CIUTAT DE MALLORCA

(Administrador: Juan Riutort.)

LA AURORA

¿A ON LA VENEN?

A Manacor: Ca-mestre Antoni Fiol Ferrer, 5.

A Palma: Llibreria d'En Guasp Morey, 6.—Taller d'encuadernacions d' En Francesc Ferrer, Sta. Eulària, 25.—Llibreria de N' Ernest Frau, Brossa.—Llibreria Amengual y Muntaner.

Surt cada dissapte per donar ventim i altres herbes an es qui s'ho guany

Caciquisme artistic

Fa ja alguns anys que mos comencem a donar conte de que certs elements mallorquins intentaven, ab ridicula presunció, monopolisar el sentiment artistic dins la nostra illa. Ells s'alçaren doctors, i, ab una suficiencia molt discutible, dogmatisaren, no ja sols en materia concreta d'Art, si no en tot lo que pogués fer referència al conjunt de la nostra espiritualitat. Tú creus en noltros i en nostres ensenyances? Idó avina i aidamós a redimir la pobra Mallorca de l'embrutiment moral en que's troba; te consagram gení. Discutexes algun de nostros principis, no l'agrada la nostra actuació social ab tota la seua integridat? Pobret filisteu! Es digna de llástima la mesquinesa del teu cervell.

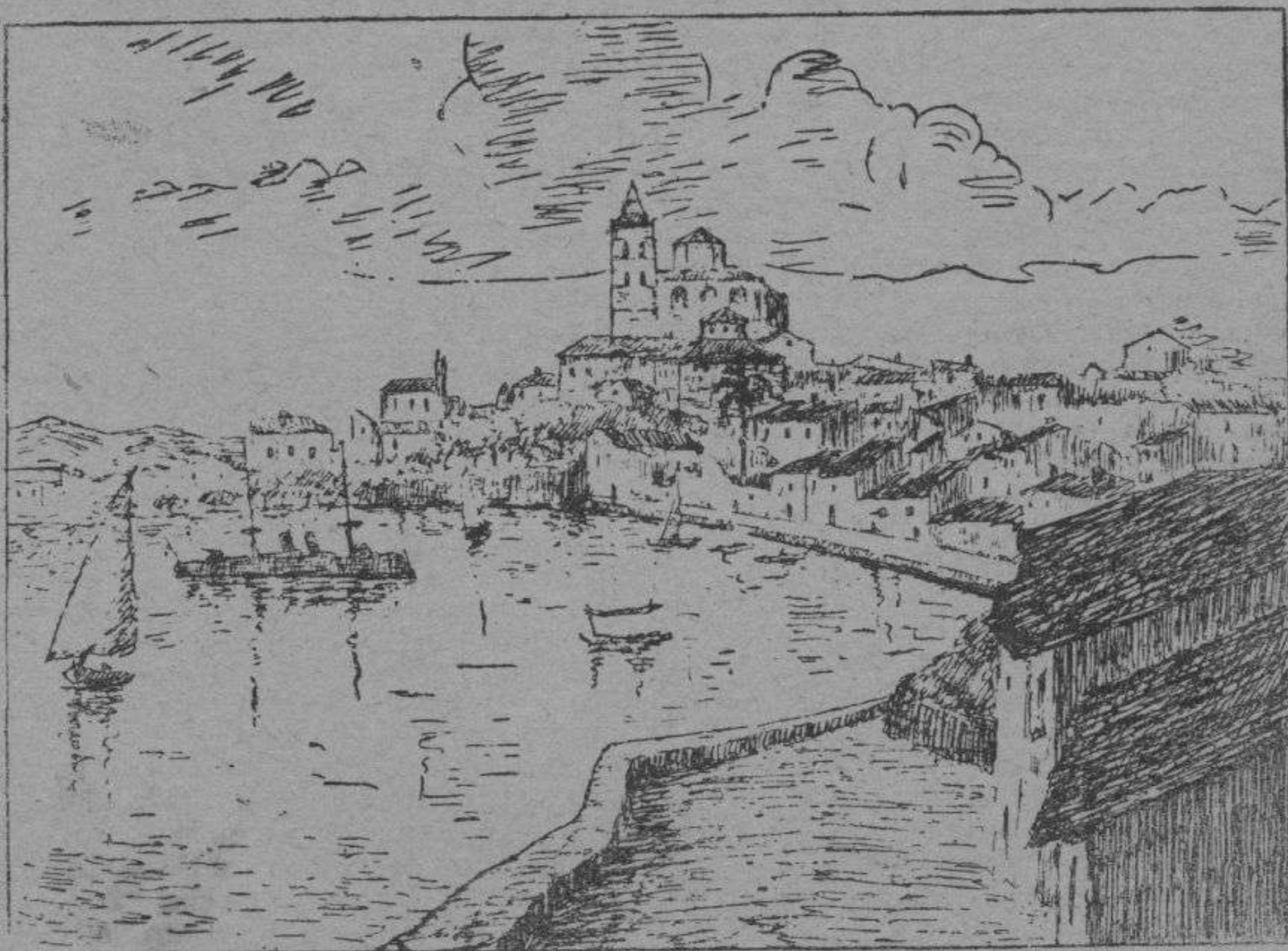
L'esterilitat de l'acció-feconda en principi però absolutament xorca i contraproducent en quant an els medis empleats per durlá a terme-provó ben a les clares, que no era aquell el millor camí a seguir per arribar a despertar les energies i les forces que dormien, i dormen encara, dins Mallorca; però l'orgull va cegar els ulls, i de cada dia ab més estridencies de veu, nostros amics seguiren correns fins a l'abisma del propi suicidi moral, de la personal inhabilitació per l'obrar.

Y no s'ascoltaren les veus amigues qu'anunciaven el perill, i es despreciaren els sans conseys, essent catalogats els qui los donaven-foss quin foss el seu valer-en la casi infinita llista dels filisteus. Vengué naturalment la deserció d'elements meritíssims, i pronté va estar casi de tot fet el buit als voltants dels qui ab gest de despreciu olimpic deien: no soudignes de tractar ab esperits elevats; anau enhoramala i consumiuvos dins la vostra pelitosa.

Aquesta especial casta de caciquisme-funesta i reprochable com totes ses germanes-fracassada totalment aquí, ha intentat dominarnos desde enfora; i servitnse d'una qüestió essencial i absolutament nostra, que's va treure a pública controvèrsia ab imprudencia i inoportunitat manifestes, quant han faltades rahons per fonamentar determinades maneres de pensar, i se's vista negada la protecció demanada ab insistencia a intelctuals indiscutibles de Mallorca i de fora Mallorca, que no s'han avenguts a fer certs papés impropis del seu nom i del seu sebre, ha sorprés la bona fé de qualca meritíssima Institució catalana i, d'ella s'es servida per caciquetjar ab evident incompetencia, a dins Mallorca. Sols que aquí, que no som tan ximplés com ho pareixem an els ulls de certa gent, hem posat les coses a son punt, i sense crits i sense estridencies hem contestat lo que dignament deviem respondre i hem obrat tal i com obren els qui s'estimen a ells matexos i estimen les seues coses.

De caciquisme n'estám farts a Mallorca i no'n volém pús, sia de la classa que sia. Ab dignidat i ab respecta sabrem defensar sempre la nostra volguda llibertat, principi fonamental per fer Patria de bon deveres; i a tal acció consagram les nostres forces i energies, sens importarnos gran cosa l'adjetiu ab que, per aqueix obrar, siem calificats per certs elements, espiritualment diborciats de Mallorca de cada dia més i més.

¿Sineu Port de Mar?

Segóns Karls Schinkel, si actualment es port que hi havia a Sineu tornas sortir aquí aon estava, Sineu, mirat desde es terrat d'estendre fideus de ca-n Torres, presentaría aquest aspecte

Apesar dels prestigis d'homo sabut que entre els alemanys tenia el Doctor Beuth-Schinkel, pocs foren els que no fessen una mitja riua d'incredulitat quant lletgiren es llibret que va publicar l'any 1825, després del seu viatge d'estudi a s'illa de Mallorca. Afirmava el Doctor Beuth-Schinkel en aquest llibret que Sineu, es poble més cèntric de la Balear Major havia tengut, a una època impossible de precisar, un dels ports més hermosos i de més bones condicions d'Europa. Deia que tal afirmació la feia després d'haver examinat llargament sa constitució intima i sa disposició en que estan col·locades ses diferents classes de terreny des poble de Sineu. Si no s'admet que Sineu era un temps port de mar—deia el Doctor Beuth-Schinkel—es impossible explicar es fet que senyalen tots els historiadors mallorquins i que jo he pogut comprovar de que entre ses capes de terreny que hi ha a alguns endrets d'aquest poble s'hi troba una gran abundancia de mariscs fòssils; aquesta abundancia d'ostres i altres mariscs fòssils sensa un port de mar seria un misteri per sa geologia i sa geologia no admet misteris; sa geologia és un llibre ubert aon s'hi lletgeix amb claredat i sense dubtes ni ombres de cap classe s'historia fisica de tota la Terra. Altres raons aportava el Doctor Beuth-Schinkel per demostrar sa seua afirmació, empero eren de manco pes que ses fundades amb lo dels fòssils i de sa geologia.

Ja hem dit que amb tot i esser el Doctor Beuth-Schinkel un homo ben entes en ciencias naturals, no va vencer a nigú. Els alemanys feren poc cas de sa teoria del Doctor Beuth-Schinkel sobre un port de mar a Sineu; els espanyols encare en feren manco; i es llibret del Doctor Beuth-Schinkel

va caure dins sa penumbra aon s'hi deixen olvidades completament ses coses que no arriben a interessar.

Segóns noticies, un net del Doctor Beuth-Schinkel se proposa resucitar sa teoria del seu senyor avi sobre es port de mar de Sineu. Aquest net, Karls Beuth-Schinkel, és un oficial dels exercits del Kaiser i ha tengut sempre una gran passió per ses ciencias físiques i naturals. Per lo vist aquest oficial va caure presoner dels francesos i havent-se topat amb qui coneix be es poble de Sineu ha tengut ocasió de fer algunes comprovacions que l'han entusiasmats tant i tant que sols espera es moment de sa pau europea per fer sortir altre volta a llum s'obreta del Doctor Beuth-Schinkel aumentada amb noves proves que ell creu ben apodictiques.

Karls Beuth-Schinkel confessa que el seu avi no va demostrar altre cosa mes que a Sineu hi ha hagut la mar; empero no va provar (perque lo dels fòssils i lo de sa geologia no té tal forsa demostrativa), no va provar que hi hagués hagut un port i manco que fos un dels ports més hermosos i de més bones condicions d'Europa. Empero jo—diu s'oficial alemany—tenc proves irrefuables de que realment e-hi ha hagut una època en que en es poble central del illa de Mallorca hi havia un port de mar.

Noltros no les coneixem totes an aquestes proves de Karls Schinkel; només en coneixem una fundada en sos noms, o més ben dit amb sos sobrenoms que tenen algunes families de Sineu.

A Sineu, com a molts d'altres pobles de Mallorca, no hi ha casi nigú que ademés des nom i llinatges no tengui un sobrenom, sobrenom que s'usa en casi totes ses ocasións i que no po-

ques vegades figura fins i tot en documents oficials.

—Milò: ¿qué has vist en Nyiff?

—Si; are ha passat amb En De'urque i me pens que han entrat a dins ca'n Raguerrai.

—Adios, Milò.

—Arreveure, Bertul.

Així parlen els sineués. Casi may s'enomenen p'es nom que los imposaren en el Sant Bautisma ni per cap dels llinatges que reberen dels seus pares. Un mot amb frecuencia ridicul que passa de generació en generació designa a cada un dels membres d'una familia.

Idó bé; Karls Beuth-Schinkel ha anat estodiant aquests mots, aquests sobrenoms i n'ha trobats que no tenen explicació en no esser que a Sineu fos algun temps port de mar. A Sineu—diu Karls Beuth-Schinkel—s'hi troben Llempugues, Llempóns, Copinyes, Mariners, Remos, Pilots, Timoners, Barques, Patróns, Buzos, Faros. etc. etc. etc. ¿Que indiquen aquests sobrenoms—continua diguent Karls Beuth Schinkel—sinó que un temps a Sineu hi havia un port de mar i que uns sineuers batiareu els altres sineuers amb noms de coses que hi sol haver a tots els ports?

Esperem es final de sa guerra europea i podrem veure ses altres proves amb que Karls Beuth-Schinkel, funda sa creencia del Doctor Beuth-Schinkel i sa seua propia convicció sobre es port de Sineu.

A. B.

EL BISBE CAMPINS

§ 12.

La Crònica Diocesana. Almoina an el Clero Francès. La Congregació dels Sagrats Cors i el Col·legi de Preveres de Lluç. Sirventes de la Santa Família de Manacor. VII Centenari del Rei En Jaume I.

Desde la primeria del seu Bisbat, ja feu donar major amplitud dins el *Bolletí Oficial* a la *Crònica Diocesana* fins an el punt que dia 10 d'abril de 1907 per un *Decret* llatí ben estirat instituí el càrrec de *Cronista Diocesà*, confiant-lo a Mn. Ildelfons Rullán, que Deu tenga, a-les hores ple de vida, per que consignàs dia per dia els fets de la vida diocesana i relligiosa que anassen succeint a fi de que la posteridat en tengués una idea clara; i per això manà que els *Notaris Eclesiàstics* o els *Rectors* de les parroquies i esglésies trametessen an el *Cronista* una relació exacta dels fets una mica notables que se succeïssen dins llurs districtes o esglésies, a fi de que la *Crònica Diocesana* fos tot lo completa i erídica possible. ¿No és ver que això fou una idea lluminosíssima i que, ben executada, seria d'una importància excepcional per la ciencia històrica i pel bé de la posteridat relligiosa? El Bisbe Campins era un homo així; no feia llobades, segava arreu i no deixava res per vert en pic que hagués de servir gens per la major honra i gloria de Deu, honor de l'Esglesia i profit de les ànimes.

La derreria de l'any 1906 el Govern Francès, instrument rabiós de la Masoneria, promulgà l'impia i satànica llei de *Separació de l'Est i l'Esglesia* un verdader atentat contra Deu, contra l'Esglesia i contra França. Aplicada aquella llei desde el dia 1 de janer de 1907, i desposeïda l'Esglesia de França pe tots els remeis de subsistència amb que abans contava, s'hagué d'entregà a la caritat dels feels, que per cert se portaren i se porten encara meravellosament donant a l'Esglesia molt més que no li donave. l'Estat dins el règim *concordatari*. Pero aquest acte de lliberalitat heroica de la França catòlica no s'era demostrat an els ulls de les altres nacions catòliques, que passaven, naturalmen, una ansia fora mida per la situació del clero francès. I ¿què fa el Bisbe Campins a-les-hores? Doncs publica dia 18 de janer una *Pastoral* admirable de condol per la tribulació feresta que botxinava l'Esglesia de França, fent ne un elogi calentíssim per la incommovible adhesió que demostrava a la Sèu Apostòlica, sensa la qual no és possible la vida de l'Esglesia; i convidà els feels de Mallorca a enviar una almoina an el Clero francès que estava donant tan gros exemple de sublim heroïsme, almoina que porien remetre a la Secretaria de Cambra, la qual enviaria la cantidat replegada a Sa Eminència lo Cardenal Arquebisbe de París per que l'aplicàs allà on cregués més urgent. Acabat dia 23 de juny el termini de tals almoines, resultà la cantidat de 1558'80 francs que el Bisbe envià amb una carta llatina preciosíssima an el Cardenal-Arquebisbe de París, que li contestà amb una altre de fondo agraiment dia 4 de setembre, fent a sebre que tal cantidat l'avién destinada an el *Diner de St. Pere* això és, an el Papa, tota vegada que en virtut de les agunioses circumstancies que los afligien ja no porien seguir enviant periodicament, com sempre ho havia fet, tal donatiu a la Santa Sèu, com un homenatge degut a la Suprema Autoritat de l'Esglesia Universal.

Ja sabeu que aquell home tot de Deu lo Rt. P. Lloaxim Rosselló, després de molts d'anys d'haver evangelisada Mallorca com *Oratorià* de St. Felip Neri, sentin-se fortament cridat

a la vida eremítica prengué redòs l'any 1890 a St. Honorat del Puig de Randa; allà el seguiren dos deixebles seus Mn. Gabriel Miralles i Mn. Francesc Solivelles. Aquí el Bisbe Cervera, que Deu tenga, ple del zel de la Gloria de Deu, els proposa i els ginya a constituir-se per la seua Autoritat Bisbal en *Missioners dels Sagrats Cors*, formant una *Congregació Diocesana*, i los dona a l'acte unas *Constitucions*, i los surt tanta de feina de predicar a festes, novenaris, exercicis espirituals i còemes, que tocaren amb les mans que no els era possible seguir a St. Honorat. El Bisbe l'any 1895 els envia a servir el Santuari de Lluç; hi feren una una prova fora mida, guanyant-se el cor de tots els mallorquins, i especialment del Bisbe Campins, gran admirador i devot, desde que era al·lotell, del Rt. P. Lloaxim Rosselló, que tengué la bona sort de treure uns fills espirituals, tan ablamats com ell del zel de la Gloria de Deu i de fam de la salvació de les ànimes. Així és que el Bisbe Campins ja los donà, essent Vicari Capítular, l'Esglesia de St. Gaietà de Ciutat, que tals *Missioners* n'han fet un sementer meravellos de treballs apostòlics i de bells esplets pels graners del cel. Y no sols això, sino que l'any 1901 ja havia entregada an el mateix *Missioners* l'església i dependències de St. Bernat de La Reial, antiga abadia del Cistell, fent-la Vicaria *in capite*, a on ja eren de l'any 1897, i aquí obrí la Congregació son Noviciat amb gran profit de Mallorca.—Arreglada l'envitricollada qüestió de Lluç amb l'Estat, el Bisbe Campins volgué restablir l'antici *Col·legi de Preveres* d'aquell Santuari. Y ¿què fa ell? Escriu l'any 1903 uns *Capítols de Reconstitució* de al *Col·legi*, els somet a la Consulta de l'Il·lm. Capítol de la Sèu, Patró de tal institució; l'Il·lm. Capítol els dona per bons; el Bisbe els presenta an els *Missioners dels Sagrats Cors*, que els accepten amb molt de gust; dia 12 de juny de 1904 restableix el Bisbe interinament el famos *Col·legi de Preveres de Lluç*, compost de tals *Missioners*; arribada dia 8 d'abril de 1905 la *Lamina intransferible* que l'Estat entregava an el Santuari, el Bisbe acudeix an el Papa per poder constituir definitivament dit *Col·legi de Preveres*, anomenant col·legials els *Preveres* diocesans que fossen més indicats per tal càrrec; el Papa dia 17 de juny de 1910 accedí a tot lo que el Bisbe demanava, segons Rescripte de 3 de desembre següent, i així romangué aquell *Col·legi* vinculat a la *Congregació de Missioners dels Sagrats Cors* amb gran profit del Santuari de Lluç y amb viva satisfacció de tots els bons mallorquins. Desitjós el Bisbe Campins de fer prendre molta vola an aqueixa meritíssima Congregació, acudí dia 27 de juliol de 1907 an el Papa, demanant-li que la beneís i li concedís indulgències i que, sempre que dits *Missioners* predicassen *missions* i exercicis espirituals, poguessen donar la *Bendicció Apostòlica* i beneir rosaris, creuetes, medalles i altres coses per l'estil; i el Papa dia 24 d'agost digué que sí a tot lo que el Bisbe demanava pels virtuosíssims *Missioners*. Tot això fa veure i demostra que el Bisbe Campins fou un insigne benefactor de la *Congregació dels Sagrats Cors*.

A Manacor feia molts d'anys que hi havia un estol de fadrines de bona casa que s'aplegaven els diumenges de cap-vespre per animar-se mutuament a la virtut i ensenyar les oracions del *Catecisme* a les al·lotelles que se sabien atreure per decantar les del perills del mon. Una de les caporals era N'antonina Domenge, germana de Mn. Bartomeu, prevere meritíssim per la seua virtut exemplar i ilustració i tasques apostòliques dins el confessonari i dalt la trona. Aquell estol de fadrines el prengueren per director i conceberen l'idea de constituir-se en *Congregació Relligiosa* per santificar-se elles mateixes amb la pràctica de les virtuts apostòliques i aplegant sobre tot els diumenges les al·lotes que poguessen per ensenyar-los el *Catecisme* i anostar-les a la pràctica de la virtut i de la vida sòlidement cristiàna. Acudeix Mn. Domenge an el Bisbe a exposar-li tal idea, i el Bisbe la hi alabà de lo més i s'oferí a fer-li costat en tot i per tot. Amb això Mn. Domenge cerca i troba una casa que li agradà per la cosa, *Ca'n Tovell del Carrer-Nou*; la compra i la seua germana Antonina i unes quantes companyones d'apostolat s'hi muden, començant la vida de Comunitat. La cosa anà creixent creixent, l'estiu de 1905 principiaren l'església, i abans de mig any ja en tengueren tres trasts fets i enllestits per comensar-hi el culte. Mentres tant el Bisbe escriu les *Constitucions* de la *Congregació*; an aquell entre-mig ja Santa Sèu dispòn que totes les Congregacions que se fundin, han d'esser *Pontificies*, és a dir, que els ha d'aprovar les *Constitucions* la Santa Sèu. Allò a primera vista desbaratava l'idea primordial de la novella *Congregació Manacorina*; però el Bisbe acudí a Roma i a força de forces conseguí que se pogués constituir tal *Congregació* així com l'havien concebuda sos iniciadors i ell. Arribà l'aprovació del Papa la primeria d'octubre de 1907, i dia 24 d'aquest mes per decret del Bisbe se erigi canònicament tan benemèrita *Congregació Diocesana de Sirventes de la Sagrada Família* i ensems se beneí solemnement la novella església. Sensa el costat que li feu el Bisbe Campins, sensa la protecció a tota ultrança que li dispensà, no se seria poguda constituir ni viure un dia tal *Congregació*. que ha fet, fa i està cridada a fer tantíssim de bé dius Manacor per la edificació i santificació de les ànimes. Tot això resulta una gloria del Bisbe Campins.

Arriba el dia 2 de febrer de 1908, setè Centenari de la neixor del rei En Jaume I lo *Conqueridor*. No li poria passar per malla an el Bisbe Campins una data tan gloriosa, així es que dia 13 de janer de tal any publica una bellíssima Pastoral en català de Mallorca i en castellà fent a sebre a la Diòcesi que trobava que havíem de celebrar tal *Centenari* tan bé com poguésem, cantant-se lo menys un *Te-Deum* a cada església de Mallorca i que ell per la seua banda havia resolt fer de Pontifical a la Sèu el dia del *Centenari*, això és, la diada de la *Mare de Deu del Candeler*, perquè tot això i molt mes se mereixia aquell Rei incomparable, héroe de la Fe cristiana, a la qual restituf l'illa de Mallorca, deslliurant-la del jou vergonyós de la *Mitja-Lluna*, com també en deslliurà els reines de Valencia i Murcia. Arriba el dia de la *Mare de Deu del Candeler*, i a la Sèu hi hagué festa grossa en memoria del gloriós neixement d'aquell Rei meravellos. Davant l'altar de la *Capella de la Trinidad* cremaren tot lo dia dotze ciris gruixadíssims, que quiscún duia el nom d'un apòstol en memoria de lo que conta el mateix Rei En Jaume dins la seua Crònica (c. 5) que sa mare, la Reina Maria de Montpeller, quant ell va néixer feu dur a l'església dotze candelas del mateix pes i de la mateixa grossaria, quiscuna amb lo nom d'un apòstol, per posar a son infant el nom de l'apòstol, la candela del qual duraria més temps encesa, i la que durà més fou la de l'apòstol St. Jaume i per això li posaren Jaume an aquell infant que amb el tems havia d'esser un dels reis més gloriosos que hi haja haguts mai baix de la capa de Deu. A l'Ofici Pontifical predicà en català de Mallorca Mn. Llorens Riber les glories del Rei *Conqueridor* deixant-se caure un sermó eloqüentíssim un himne entusiasta fora mida, tot un torrental de poesia. La funció del vespre fonc també un prodigi de solemnitat i de magnificència. El Bisbe presidí les Matines, i hi assistiren el Clero Parroquial, les Ordes Relligioses el Seminari, casi tots els Col-

legis; i an el moment d'etnonar el *Te-Deum* entraren pel portal-major al mig de dues fileeres de *caminers* amb antorxes de vent enceses els Balles de Ciutat, Manacor, Inca, Felanitx, Binisalem, Lluchmajor, Sa Pobla, Porreres, Petra, Banyalbufar Marratxí, portant l'estandart del Rei En Jaume (un ast de bandera llarguíssim que se conserva a la Sala de Ciutat i que el treuen nom-s el dia de la festa de la *Conquista* [31 desembre]). Darrera l'estandart presidia el Governador Civil amb comissions de Retgidors de tots els Ajuntaments de Mallorca. Tot aquesta comitiva venia de la Sala. Com foren an els retrats del Presbiteri adressaren l'estandart posant-lo dins un encaix que hi havien fet aposta, se cantà el *Te-Deum* i *Laudes* tot seguit amb un sol emnidat mai vista, cantant un verset per hom el chor i el poble. Després se feu una processó amb la *Vera-Creu* per dins la Sèu, i acabà tot donant el Bisbe la benedicció amb la mateixa preciosíssima relliquia, tornant-se'n els Balles, Ajuntaments i demés gent grossa cap a la Sala, restituint hi el venerable estandart. —Això feren a Ciutat; a totes les altres viles i llogarets de Mallorca dedicaren tota la diada a celebrar el VII Centenari del Rei En Jaume unint-lo amb lo misteri de la *Purificació de Maria* o al menys cantaren un *Te-Deum* solemníssim en memoria del neixement del nostre Rei sens igual. —Ara bé: tot aquest enfillall magífic de solemníssims homenatges an el gran *Conqueridor*, ¿los haurien fets si no fos estat pel Bisbe Campins? Creim que no.

Descripció de l'arribada y entrega del cadavre del B. Ramon Lull

Corria a enfonsarse dins els abismes d'el passat el 29 de juny de l'any de gracia 1315.

Eran sobre la cinc d'el capvespre. El xaloch, qui ja bufava d'el dia abans, havia escampada una calitja espessa, en termes que a unes dues llegendes enfora els objectes, ja d'antes confusos i borrosos, se perdían dins els misteris del entrellum.

Una xalandra, empesa pel xaloch, solcava falaguera les aigües que s'estenen dins la banda del mitjorn de la nostra benhaurada roqueta.

Un observador qui se fos ficat en la fesomia d'els mariners, haguera conegut tot d'una que's trobavan en una situació d'aquelles que no més succeïxen una vegada durant la vida. La seua cara mostrava una expressió indefinible, mescla d'alegria, tristor i respecte.

Peró en los qui's marcavan més aqueis afectes, era en dos homes (n' Esteva Colom i en Lluís de Pastorga), que semblavan ser els amos del vaxell.

A l'hora a que nos referim, seien demunt el castell de proa, quant de sobte un gemech sortí i apagat arribà a les seues orelles.

Tot depressa corren cap al punt d'ont pareixia sortir.

Era una cambreta petitona. Demunt un pobre pallet, únic moble que hi havia, se trobava ab el cos massell de ferides i tot sangrentetjat un honorable vell de cabells i barba blanca, cara magra i aixuta, però feia respecte a cualsevol la mirás, ulls grossos i negres, d'esguart viu com el de la jovintut i pur com el d'una verge, i front ample i espaiós qui pareixia dir a ne qui'l contemplava: "Jo guarit una inteligencia maravellosa..."

De la seua boca mitx uberta sortíen, ab remoreta de fontinyola tranquila, paraules que els mariners no entenien, però qu'ab això i tot eran per ells dolces com a mel i suaus com la flaira de Maig.

Ab una paraula, aquell homo semblava un sabi i un sant.

Tenia una vuitentena d'anys, i duia l'hàbit gris de Sant Francesch.

El seu cap tombat demunt la part esquerra, com si volgués estar més aprop del seu cor—janavan tan units!—presentava quatre ferides de mort i que's coneixia eran ubertes dues ab pedra, dues ab espasa o alfanx.

Aquell vellet era el sabi Mestre Ramón Lull.

Hi havia noze mesos (14 Agost de 1314) que ab gran sentiment d'el poble mallorquí "per la seua anada e embarcament,, havia pres el camí de Bugía, per dur als sarrahins la fe de Jesucrist (Vid Custurer. ib. p. 58 not. 14).

¡Sentia dins el seu cor la flamarada del amor de Deu i la volia fer prendre dies el d'aquells desgraciats!

Encés ab lo foc ardent qui covava dins son pit, s'era posat a predicar en mix de la plaça major.

La seua cara resplandent atreia i la seua paraula encativava.

¡Parlava de l'amor!

Però una partida de malenats no l'escoltan, i plens de rabia, s'afican a ell: el galtetjan, l'atupan, i el posan pres, fins tant i qu'el rei manà que, com inimich de la seua lley i seguidor de Jesucrist, morís a pedrades.

Un dia hora-baixa el treuen fora de la ciutat, el lligan estretament ab cordells a un tronch, i fan ploure demunt ell una caleibruixada de pedres.

Llevors d'en mitx dels altres surt un homo que dich? un diable, de cara seuvatie i cabells arrevelinats, colrat pel sol, alt i forsarrut: desenvaina son alfanx, i l'umpl de ferides, fins que, ab los demès, el deixa per mort.

Però no'u era. Lo qu'havia tengut era un desmai.

Ab això s'era fet fosc.

Una claror meravellosa se posa demunt el cos del sabi Mestre, i, havent-la vista en Colom i en Pastorga, van demanar i compran aquell cos, i ab molta d'honra i veneració el s'en duen a-n-el vaxell i partiren cap a Génova, la seua patria.

Ab lo vent favorable que tenian, no's torbaren a veure terra, i llevors el sabi màrtir llansà un sospir d'amor, entra en agonía, i, envoltat d'els mariners i ab enceses jaculatories, entrega l'ànima a Deu.

Molt s'entristiren en Colom i en Pastorga ab los demès mariners puis havian cregut que encare podria viure i la seua aficció va esser més alta de punt, quant ab gran admiració seua cogueren que les costes que tenian su devant i molt aprop, eran les de Mallorca, i no les de Génova.

—La calfija, diu en Pastorga, nos ha fet errar el camí: girem cap a Génova.

—Aquets paratjes, respón en Colom no son desconeguts d'els corsaris turcs per això'm pareix millor qu'arribem i podrem fer algo. Ja partirem demà de matinada; no perdrem gaire.

—Tens raó, diu el primer, convenut ab aquestes raons. I la xalandra fa la seua via, i a poch a poch arriba majestuosa, (icom si's fes càrrec d'aquell tresor que portava!), i entra diu Portopí.

¡Potopí! Es el port de la ciutat de Mallorca.

Aficat dins el cor, diguem-ho així, de l'hermosa badia de la capital del reine mallorquí, ofereix al mariner un lloc de refugi segur contra tots els vents, perque el levant, únic que podria remoure les seves aigües, per tenir l'entrada cap a ell, es una mar bonansa dins la nostra badia.

Su ran de la seua boca hi rumbetja un pi altívol que li ha donat nom, pi germà del de Formentor, i, com ell, capas d'esser cantat no més per un poeta mallorquí d'alt vol.

Demunt la vorera llevantina del seu canal s'hi alsa, per defensarlo, un pe-

tit castell de forma moresca, quadrat i gornit de merlets. Su baix d'ell s'hi aixeca l'oratori de Sant Nicolau, petita esglesia de gust romànic que "les ones boetjant ab l'embotol, besan lleugeres y amoroses.,,

¡Portopí!... però deixem Portopí i tornem a la nostra xalandra qu'havíam perduda de vista, entretinguts en contar lo qu'era Portopí a n'aquell temps.

Ja comensava a apuntar l'auba: el ponent ha sostret el xaloch d'air

Entre els mariners se nota certa cosa no acastumada.

Prest prest han issades veles; però a pesar de trabarse inflades amb un vent tan favorable, la xalandra no s'es moguda.

Pensatívolos estàn sense sebre que fer, fins qu'un d'ells crida ab veu forta i joiosa, ¡Miracle!

—¡Miracle, miracle! responen dues quatre, deu veus; i en Colom i en Pastorga astorats, ab veu baixa, repetiren com un eco ¡Miracle!

¡Feian contes esser els amos d'el tresor que guardavan dins el seu vaxell, i el veien a punt de fogirlos de dins les mans! Les pareixia un somi; no ho podían creure, però la claror de l'evidencia s'imposava.

Sense sebre que ferse van, per resoldre els seus dubtes, i entren aont estava el cos del sabi mestre, i ajonollats devant ell, i ab les llàgrimes a n'els ulls, li demanan que els illumín.

No foren inútils les seues pregaries. Al cap d'una estona s'aixecan. Havíen tengut un mateix pensament.

¡El cel els inspirava!

Parteix pronte en Pastorga cap a la ciutat i dona avis a n'el senyor Bisbe i magnífics Jurats de tot quant pasava.

La ciutat de Mallorca està de festa. Dins els seus carrers hi ball una gentada fpra mida.

Las campanes de tota la ciutat donan joioses els seus sons al embat, qu'ls escampa falaguer per son entorn.

Son les quatre d'el capvespre, un capvespre d'aquells suaus i delitosos qu'ofereix qualque vegada el més de Juny, i que semblan duits de dins el cor de la primavera i sembrats en mitx de les calors del estiu.

El reguerons i conellars enfonsats entre els puigs i mutanyoles que fan la cort a n'el gegant de Galatzó, tot verts ab aquell die tan clar i espaiós; l'alegre rebumbori de les velzies qu'a-naquella hora comensa a mouer se; nigulets blancs com la neu escampats ensà i enllà per la volta d'un cel puríssim, consemblants a fines brodadures demunt una hermosa cortina color de cel; tot, ab una paraula, pareix que dins la nostra llla s'es posat alegre i festívol.

Fins i tot la mar gran que devegadas, eufurida i llansant bramuls aborronadors, com que la se vulia engolir, i devegadas quant aquesta *Roqueta* s'hi presenta ben enllestida ab totes les seues gales, ab plena calma se mostra insensible a n'aquell etsís,— fins i tot avui, rissada per l'oratól, li besa ab tendresa els seus peus, fent-li amoroses xicotines.

Per la porta del moll ab los penons i vexil·les d'el clero i la *frailesia* i un bon nombre d'instruments músics devant devant i acompanyada de casi tot el poble—(*tòtus majoricensis populus* que diu en Pax), surt ab gran pompa una magnífica i solemne processó.

La feu la noblesa del Reine, donant com aquell qui diu, guardia d'onor a-n-el representant del Rei En Pere de Fonollet, acompanyat d'els Oidors Reals ab berret i juba negra i punys i pitral·la de randa blanca; els magnífics Jurats ab gramalles i presidint en Gil Garcés, jurat en cap; els cavallers sanjuanistes ab lo seu prior Fr. Arnau de Soler ab manto de llaneta blanca i creu

vermella; Fr. Pere Descoll, Procurador Real i abat de Sant Bernat ab bacle i mitra, acompanyat d'els monjos d'hàbit blanc; l'Il·lustríssim Senyor Bisbe D. Guillem de Vilanova, assistit del canonge Degá Bariomeu Valentí i del Xantor Ferrari Ferrion ab molts d'altres que li fan l'acompanyada; el clero de Santa Eularia vestit de cor ab lo seu rector Guillem d'Ortiz ab capa magna i acompanyat d'els frares de Sant Francesch; los reverents rectors de Sant Jaume, Sant Miquel i Sant Nicolau, Pere Andreu, Pere de Marina i Berenguer de Toro, cada cual ab son clero parroquial; els frares-cavallers de la Mercé d'hàbit blanc i escut d'armes d'Aragó que rumbetja demunt l'escapulari, ab lo seu comenador Fr. Bernat d'Aragó; els frares de Sant Domingo ab lo prior Fr. Pere Alegre; i devant de tots ab los cavallers i obrint la processó el Batle Berenguer Nadal Vequer tots dos ab gramalles i bastó d'autoritat.

Sen va cap a Portopí, cosa de mitja lleugo enfora de la ciutat, tirant dins el llebeig.

Ja passaven les cinc quant arribaren.

Els de la nostra xalandra l'havían endiumenjada de gran festa.

Arribada la processó, el Llochtinent, Bisbe, Jurats i Guardia ab dos frares de Sant Francesch pujan a n'el vaxell i regoneixen qu'aquell cadavre es el d'el sabi mallorquí Mestre Ramón Lull.

Després d'això en Colom, en Pastorga, el capità i el pilot ab tots els mariners el desembarcan: i, fets els seus ulls dues fonts de llàgrimes, ab gran pena i sentiment del seu cor l'entregan a les primeres autoritats del reine, les quals ab gran devoció i moltes llàgrimes (*cum magna devotione et lachrymis*—Sanchez de Lizarazo) es fan càrrech d'aquell preuat tresor.

Els frares de Sant Francesch han demanat i obtingut porer portar fins a la ciutat les rellíquies d'el seu germà en religió.

Les entren antes dins l'esglesieta de Sant, Nicolau, ab tota la seua ànima, cantan uu respons, i tot d'una, de la mateixa manera qu'era venguda, s'entorna la processó, entonan l'himne d'els màrtirs "Deus tuorum militum,, etc.

Arribada la processó a la ciutat, els carrers per ont havia de passar, estavan ja plens ab la poca gent qu'era quedada. Entre ella s'hi contava un sens nombre de cegos, coixos, manxols i malalts de totes classes, los quals fonc servit Deu Nostro Senyor de curar maravellosament per medi d'quelles santes rellíquies.

El cos del nostro martir se troba ja a la plassa de Santa Eularia.

Els frares de Sant Francesch el demanan per dur-lo s'en a-n-el seu convent, més les seues súpliques no son ateses.

Consultan les autoritats una estona llarga, i al cap i a la fi resolen que, com era el cos d'un martir, no havia d'estar dins sepultura aont hi jaien altres calavres, i com creien que seria prest canonisat, «encomenarenlo als frares menors.»

Plens de goig i alegría el duen a-n-el seu real convent; i posantlo dins una caixa o sepulcre de fusta molt decent, fonc guardat dins la sacristia.

Deu per intercessió seua ha obrats molts i grans miracles.

¡Així honra els qui l'honran a Ell: Fent sortir per ells claror de dins les tenebres!

SALVADOR GALMÉS I SANCHO.
A. M. D. G.

Sanl Llorens des Cardessar—Agost—1899.

Els sentiments d'un princep francès

Un militar retirat, inútil i carregat de familia, va trobar un dia al jove duc de Berri, que tenia a les hores uns dotze anys, dins l'hort de tarongers de Versalles. Com anava totsol i bastant enfora de sos pages i del seu sequit, el vell militar li va donar un paper escrit ahont en poques paraules havia relacionat els servicis prestats a la Patria, i la trista situació en que se trobava desde feia molt de temps.

Jo no duc res per donarvos;—digué molt afablement el princep—però tornau per aquí demà a sa mateixa hora i jo vos duré qualque cosa.

El pobre militar, no heí ha que dir' que va esser molt puntual a la cita, i molt abans de l'hora convinguda, ja esperava al princep per allà ahont havia de passar. Aquest, pretextant la cassa d'un auçell, s'allunyà de sos seguidors per trobar al militar, a qui va donar tot seguit, una bossa que contenia trenta drets d'or

Aquella suma representava pel jove princep, els divertiments i jocs de tot un mes; però lo que va fer pujar de molt el valor d'aquesta bella acció, fou l'insistencla ab que'l noble benefactor va recomanar el secret a l'indigent militar.—Per part seua també el se tengué ben gordat; però aviat tothom ho va sebre.

Aquell mateix hora baixa, el Rei va determinar jugar una partida de tresillo, i el duc de Berri va esser convidat a prendrerhi part. Se va excusar de tot-d'una, però el Rei sorprés de que hagués refuat lo que tant li agradava, el fé comparexe a la seua presencia perque li confessas tota la veritat. ¡Figurauvos si s'hi va veure embarassat aquell jove princep! no volia dir cap mentida, i per altre part no volia tampoc que son pare sabés lo qu'havia passat.

Quant se va veure retut per ses preguntes del Rei digué a la fi, qu'era que no tenia doblers. I, qu'has fet dels trenta drets d'or qu'ahí per ordre meua te varen donar? replicà son pare.

Rei i pare meu—contestà el princep tot empegahit—l'he donada tota en aquella cantidat, a un vell cavaller de Sant Lluís que's troba dins la miseria. Si n'hagués tenguts més de drets, més n'hi hauria donats, perque rás me fa tanta pena com veure sufrir als valents militars qu'han servit i defensat bé la seua patria.

Encantat del candor de son fill i de la sensibilitat de la seua ànima generosa, Lluís XIV aferrà entre els seus brassos al jove duc de Berri, i el va estrenyer repetides vegades contra son cor. Li tornà omplir sa bossa perque no se privas des gust de jugar a tresillo, i desde l'ondemà va aumentar la cantidat que se donava a son fill, fins a dotze francs per dia.

FAR.

Notes folklòriques

V.

Amb l'afany sempre crexent que l'arqueòlec treu a flor de terra, després de sortada excavació, les columnes trosetjades i una partida d'estatues que llarc temps eren romasses soterrades, així també En Marián Aguiló, amador fervent de la tradició gloriosa de la nostra rasa, s'imposà l'esbraonadora tasca de desenterrar de l'oblit, certament incompreensible, tot el seu passat literari i cultural.

Remembra lo passat, ordona lo present, proveheix al esdevenidor.—No guardes a quants plaus mas a quals, fou el lema i l'estel lluminós que'l guià durant tota la seua vida activíssima, consagrada a l'enaltiment de la Patria,

lema que també seguiren un estol nombros de dexebles, el noms dels quals lluxen amb raigs de viva claror dins el cel de la nostra història.

Ateses per D. Marián les obligacions que'l carrec de Bibliotecari de la Universitat de Barcelona li imposava, compartia tots el temps que sobrava, comentant amb gaubança d'erudit intel·ligent, algun romanceret gotic a on tant hi sovintejia l'ornamentació de trebol i lliris o també fulletjant amb afecte amorosit, algun llibret del bon temps de nostra parla, tot brodat de miniatures exquisides d'En Romeu Despoal. I sols tancava aquexes joies bibliogràfiques del nostre passat, amb la llissó de les quals tant goxava, quant era venguda l'hora de reprendre noves i llargues exides pel territori de llengua catalana per escoltar i recullir de la matexa boca del poble i arxivar-ho llavò dins les planes del llibre, tots els seus recorts i sentiments, els dictats de bona criança i sebrer practic, fills de l'experiència quotidiana, que s'anava trametent de generació en generació, ja sia amb les estrofes cisellades de una tradició històrica, esfumada com a dins boires o amb la concisió lapidària dels refrans i adagis. I al retorn de cada exida eren ubertes les ventrudes carpetes, a on gordava en borrador el Cançoner, Refraner, el Vocabulari, la Bibliografia Catalana, fent acrexer aqueix tresor amb noves i riques variants d'una cançó que amb mà febrosa havia apuntada an el llibre de notes; un mot característic d'una encontrada, la copia d'un document interessant per l'història i la llengua que per sort trobà dins la pols d'un arxiu abandonat.

De vegades li era seguit an el gran Mestre trobar-se agradablement sorprès per ric present de material folklòric que l'afecte d'un dexeble li trametia desde el reconet humil de la vila d'on era nadiu, en penyora de viu agraïment per la consagració literària que d'ell havia rebuda i al mateix temps de fonda admiració per l'obra que duia entre mans.

De Mallorca i just de D. Tomás Forteza, autor de l'excel·lent «Gramatica Catalana» no ha molt publicada, rebé més de vuit mil cançons populars i milenars de modismes, adagis, mots i canvis característics de la parla mallorquina.—iDeu fassa la gracia que prest sia estampat aqueix tresor folklòric que D. Marian, a l'hora de la mort, deixà encare inedit!

Talment Na Beatriu i Na Laura, creacions estètiques una i altra del Dant i Petrarca, personificació la primera de la Teologia, reina de totes les ciències, així Na Blancaflor del nostre romancer era per D. Marián la personificació de la poesia popular, an el servei de la qual consagrà els amors juvenils de la seva ànima, que mai pogué refredà la vellura amb tota la fredor geladora. Enamorat dels nostres glosadors pageos que sense sebrer de lletgir tant l'abellien amb llurs codolades, despres que hagué caigut, com ell mateix confessava, en la tentació de versetjar, esplai que'l romanticisme feu de moda, i tot anant-se amagar solitari en el camp perdut de la llengua materna a on la musa popular amb suau aleteig el seguia, canta que:

Sense altre exemple ni guia
sentint fiblar les passions
volgui dir lo que sentia
i cerqui en la pagesia
la faigò de mes cançons.

Mes ¿quins foren a Espanya i sobre tot a Mallorca i Catalunya els primers conradors del folklore? Encare Mr. Williams J. Thoms no havia dit per primera vegada, per devés l'any 1846 dins l'Athenium de Londres, el mot maravellos Folklore qui anant més llavent qu'un llamp d'un cap a s'altre del mon batetjà els variats estudis sobre el sebre popular, ja trobà una partida de lo que avui anomenariem folkloris-

tes afanyant-se en la replega del cabal folklòric.

Entre altres D. Joan de Mal Lara, l'any 1568 dins la primera part de la seua Philosophia Vulgar impresa a Sevilla arribava a glosa més de mil refrans castellans i N'Erasmus donava una mostra d'alt ingeni amb l'estudi sobre el valor moral e historic dels proverbis. Els refrans castellans tenien un infatigable colector amb el Comenador D. Hernán Nuñez i els jocs d'infantesa amb En Rodrigo Caro.

L'any 1626 En Francesc de Quevedo, amb l'humorisme que tan famós ha fet el seu nom per on se vuia, escrivia per D. Alonso Messia de Leiva el «Cuento de cuentos» especie d'exposició a on «sacaba a la verguenza todo el asco de nuestra conversación». En Carles Ros l'any 1769 provà de fer-né una imitació en valencià, publicant la Rondalla de Rondalles, que més tart havien d'esser sobrepujades una i altre en merit per la «Rondalla de Rondallas» composta per D. Tomás Aguiló i Cortés i publicada a Mallorca l'any 1815, reimprimint-se l'any 1817 i 1834; an els nostres dies l'exquisit bibliofil barceloní En R. Miquel i Planes n'ha feta nova impresió, tant de la mallorquina com de la valenciana.

L'objecte de la «Rondaia de Rondalles» relació composta exclusivament de refrans i adagis mallorquins, no es altre com diu son autor «que entretenir un poc la boga i fer la pretxa a ses nits de ivèrn, sense embrutar sa pasquèra ni fer mal terç a ningú.»

En Rambau Massillón, qui segurament es algun aficionat an aquesta casta d'enginy literaris qui amagant el seu nom ver baix d'pseudonim, volgué provar-li el pany compongue la *Rondaia des puputs* a on arplegiava la major part de modismes de la nostra llengua fent jugar un mateix verb». Tot això, com es bó de vourer, no passavamés enllà d'un petit entreteniment, mes o manco enginyós, sense cap orientació determinada per l'estudi. Els qui tenen la gloria d'haver donat l'exemple més eloquent cap a l'arplega i classificació científica del material folklòric, particularment de la poesia popular, publicant-ne algunes mostres, foren En Manuel Milà i Fontanals, Catedratic de la Universitat de Barcelona i N'Almeida Garret a Portugal. D'un i altre diu hermosament En Menendez Pelayo, dexeble benemerit del primer, «que fueron los primeros que en la Peninsula publicaron colecciones de romances directamente recogidos de la tradición oral, completando con ellos las riquisimas colecciones castellanas, tan conocidas y celebradas desde antiguo y abriendo nuevo y profundo surco en el estudio del alma colectiva de nuestra raza. El *Romancillo* catalan, aun considerado en su primera edición, supera grandemente al portugués no solo por la fidelidad estricta con que reproduce los cantos populares que Garret casi siempre alteraba y refundia conforme a su gusto romantico, sino por presentar buen número de temas poeticos nuevos ya indigenas de Catalunya ya similares de las canciones de Provenza y de la alta Italia; lo cual no acontece con los romances portugueses que son por lo común, variantes de los castellanos, cuyas asonancias conservan... Es claro que las colecciones, todavía ineditas en su mayor parte, de D. Mariano Aguiló, aventajan en riqueza de materiales a la de Milà.»

L'any 1853 publicava D. Manuel Milà, i per cert que fou un vertader acontexement, el «Romancillo» i «Observaciones sobre la poesia popular» de que en fa esment el Príncep de la crítica espanyola dins el tros qu'hem publicat d'ell més amunt, fent-ne una segona edició l'any 1882, notablement refusa i aumentada; més cal recordar aquí, en que sia de passada, l'elogi que dins el prolec fa el Sr. Milà de la col·laboració desinteresada amb a que l'aidaren, trametent-li de Mallorca mos-

tres totes ben interessants de poesia popular i semipopular, el distinguit Micer D. Manuel Guasp i el benemerit jove D. Mateu Obrador i Bennassar (a. c. s.); elogi el d'aquest darrer que creix incomparablement en merit tenent en conte l'axutor i austeritat del docte Catedratic de la Universitat Catalana. I tot parlant de l'orde cronologic que deu observar-se en les tasques folklòriques, senyala el lloc de prioritat a favor de D. Marian Aguiló «que ha mostrado tanta inteligencia como actividad en atesorar las riquezas de este y los demas ramos de la literatura catalana y que fué el primero en escribir y por consiguiente en coleccionar cuentos ó consejas (rondallas) posee un romancero inédito que se juzga y que juzgo incomparable».

De lo qual bellament se dedueix que, encare que D. Marian no fos el primer en donar a conixer publicament la poesia popular de la terra, no obstant fou certament el primer de tots qui sorti de bon demati a recullir-la, fresca encare de roada i per les mostres que treugé a llum, bé dexaven entreveure la grandiositat del monument que somiava axecar, amb tota la riquesa de materials aplegats, a Na Blancaflor, la jove contesa dels seus amors; per això, no es extrany que aquesta agraïda li concedís el primer sitial entre's folkloristes de la terra. Mes de vint volums de cançons tradicionals, duguent algunes an el peu l'any 1835, tenia ajustades quant publicà el *Cançoner*. Llevat d'En Piferrer, príncep dels escriptors barcelonins, conxedor el més entusiasta de la nostra poesia popular i al mateix temps, com diu D. Marian, el qui té l'honrosa iniciativa en tots los cançoners populars que surten a Catalunya, sols n'hi hagué un que li havia gonyat per mà en la matexa afició que li fou encomenada amb la llet; era aquest el Micer mallorquí i Catedratic de la Universitat instaurada D. J. A. Prohens. D'aqueix folklorista primarenc sols conec una carta circular que l'any 1841 publicà, convidant les persones de bona voluntat a que li donassen una maneta per l'obra que pensava bastir i que no se donava en cor de dur-la a bona fi contant sols amb les seues frevoles forces. Mes essent avui difícil trobar exemplars d'aquexa carta, no serà fora de lloc, que aprofitant l'avinentesa, la reproduesca aquí.

Palma... De... 184...

Sr. D.

Molt senyor meu y amic si vostè vol, Pas a molestarlo ab esta carta Demanant-li un favor si'l me pot fer, Per el cual ja desd'are li don gracias, Es el cas qu'ha treze anys que vaig'empendre Formar un bon replec de codolades, De comedias, d'entremesos, de romances, De versos mallorquins de tota casta, En que sian del temps de la Conquista, O fets desd'aquell'epoca fins are, Ja per poetas cultos ó de llettras O bé per glosadors de bufas amplas Qui son poetas rustics en nom propi I p'es Pla n'hi ha hagut sempre y per Muntanya;

Tant si s'han ocupats d'assuntos serios Com mistics, amorosos ó de sátira, O bé de punts historics, o ridiculos I de tot, per dirò en b'una paraula; Sens perdonar una cansó o una glosa D'aqueiles que se cantan en ses cases, En es camps, en ses eras i tafonas, Quant segan, quant vereman y quant llauran. Que cantan ses atlotes quant xarcolan, Quant cuyen, quant pellucan, quant repassan, I també quant s'en tornan a la vila Com venen de los camps els horabaxes: Igualment com fan feyna dins cas'seua, Cuan agranan y escuran ses criadas: Ses cotbles que galetjan ses senyores, Ses fletxes qu'els galants tiran quant passen, Ses glosas que se fan a ses novias; Ses qu'en música es canten ses vetlades, O el dissapte del sant de què fan festa Per las Verges o el vespre'n que se casan, Ses que fan es glosadors en desafios Quant de picats o amics son foc esplayan. Ja sia en se taverna o dins sa cuyna, O aplegantse un dia de matansas. Tot esto y mes qu'ey haje jo voldria De versos mallorquins de tota casta Replegar, si es possible, dins breus dias, Per fé una colecció ben ordenada. Escullint de lo hó lo que té mèrit O merex conservarse imprès en pàgines:

Demostrant que se nostra llengo es rica, I es presta tant o més que ningun'altre. A tot'obra, a tot vers que ferse vulga, I que per tot objecte te abundancia, Com també per mostrar qu'el gran Apolo I ses mussas, qui sempre l'acompanyan, Constants han habitat en aquest'illa Encare que petita i poc nombrada Qu'en ella han abundat aguts ingenis Qui en tot temps han cantat emb tanta gracia Com es poetas millors qu'em conegut Tant de dins com fora nostr'Espanya: Y crec que per certs cants y per cert vers Se lira mallorquina té ventatje Axi pues, si V. me pot procurar Poemas de las classes expressadas, Pei poder en un moment fer m'una còpia. Si no las me remet ja copiadas; Promet que li seré molt agraït I pront a servirlo de bona gana, I serà son molt afecte servidor El qui firma y està aquí per lo que mana.— [Jaume Antoni Prohens.

(Seguirà)

A. PONS

La Soledat 14 Dec.

Secció local

Dia 10 morí repentinament, mestre Andreu Frau (a) Simó de 78 anys. Enviem es nostro condol als seus fills i demés familia.

Que Deu Nostro Senyor li haja amparada a seva anima. Amen.

Diumente se publicà amb tota solemnidad a la Parroquia la Sta. Bul'la, fentne el Senyor Rector un elogi ben acabat i analint sa liberalidad, del Papa, amb tal concessió.

Dia 11 entregà la ànima a Deu sa madona Magdalena Mesquida Pascual, de Ca's Compte, rebuts el Sants Sagraments i sa Bendició Apostòlica. Que Deu haja amparada la seua anima!

Enviem es condol a la seua fia i demés familia.

Per equivocació, digüerem dissapte passat que sa llevar de certa casta de faves forasteres, anava a sis pts. s'aumut. Pero ben enterats de sa veritat, nos resulta que van a dotze pessetes es kilo, com qui no diu res. Pero sa persona que les té sembrades mos ha dit que n'està de lo més contenta, perque tenen una infinidat de branques i molts de uis que treuen encara, i ses bajoques són moltes i totes tenen de sinc a sis bessons.

Dimecres an es *Corvent* comensaren sa novena des Naixement del Bon Jesús; la predica el Rt. P. Robert Redal.

S'Inspector provincial de sanidad Dr. Don Manuel López Comas va passar visita de inspecció a Manacor i a casi totes ses poblacions importants de sa provincia, fent, amb gran resultat, trabais analitics, quimics i biologics de ses aigos, i senyalant es remeis i prevençions que convé adoptar.

Amb motiu des canvi de Ministeri ha presentada sa dimissió de s'Alcaldia es nostro respectable amic D. Monserrat Truyols. Seria de desitjar que es seu projecte de substitució de *consuns* no quedàs arreconat, ja que, an es pareixer, ha de resultar tan beneficiós p'es poble.

Se suposa que fins a principi d'any no se publicarà sa Reial Orde nomenant es batle nou, quedant encarregat de sa vara es primer tinent Sr. Galmés.

Fa uns quants dies que se publicà sa noticia oficial de haver desaparegut per complet dins tot es terme de Sant Llorens sa malaltia de cólera des porcs.

El temps i la sao, favoreixen pes sembrá, i la gènt que fa s'aviona de bon deveres; però lo que no va tan be an el nostro entendre, es la falta de geladas; cada cosa a son temps i d'estiu sigales. Ses geladas, son necessaries per dar mala vida an els animalons contraris a l'agricultura; Hi ha homo que ja ha vist poi a ses faveras. Es perillós que sia com l'any passat.